

Framkvæmdaáætlun
norrænu Barna- og æskulýðs-
nefndarinnar 2006-2009

Framkvæmdaáætlun norrænu Barna- og æskulýðsnefndarinnar 2006-2009

ANP 2006:728

© Nordisk Ministerråd, København 2006

ISBN 92-893-1318-8

No printed edition available.

Fleiri rit eru á www.norden.org/publikationer

Norræna ráðherranefndin

Store Strandstræde 18

DK-1255 Kaupmannahöfn K

Sími (+45) 3396 0200

Bréfasími (+45) 3396 0202

Norðurlandaráð

Store Strandstræde 18

DK-1255 Kaupmannahöfn K

Sími (+45) 3396 0400

Bréfasími (+45) 3311 1870

www.norden.org

Norrænt samstarf

Norrænt samstarf er eitt elsta og umsvífamesta svæðisbundna samstarf í heiminum. Aðilar að samstarfinu eru Danmörk, Finnland, Ísland, Noregur, Svíþjóð, Álandseyjar, Færeyjar og Grænland. Samstarfið eflir samkennd Norðurlandþjóða og tekur bæði tillit til þess sem er líkt og ólíkt með þeim. Samstarfið styrkir hagsmuni Norðurlandanna á alþjóðavettvangi og eflir góð samskipti nágrannaþjóðanna.

Samstarfinu var formlega komið á með stofnun Norðurlandaráðs árið 1952 en það er vettvangur þingmanna og ríkisstjórna norrænu ríkjanna. Árið 1962 undirrituðu norrænu ríkin Helsinkisáttmálann og er hann enn sá grundvöllur sem norrænt samstarf byggir á. 1971 var Norrænu ráðherranefndinni komið á fót og er hún formlegur samstarfsvettvangur norrænu ríkisstjórnanna og leiðtoga sjálfstjórnarsvæðanna Álandseyja, Færeyja og Grænlands.

Inngangur

Samstarf á vegum Norrænu ráðherranefndarinnar að barna- og æskulýðsmálum hefur ákvarðast af þverfaglegri framkvæmdaáætlun. Reynslan af fyrri framkvæmdaáætlun leiddi hinsvegar í ljós að barna- og æskulýðsmál hafa ekki hlotið þá athygli sem skyldi hjá ráðherranefndinni. Því hefur Norræna ráðherranefndin ákveðið að breyta skipulagi á barna- og æskulýðssamstarfinu. Þverfaglegt samstarf á nú að ákvarðast af yfirgrípandi stefnumótun í barna- og æskulýðsmálum. Starf Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar (NORDBUK) lútir nú þeirri stefnumótun sem og framkvæmdaáætlun þessari. Markmiðið er að efla þverfaglega þætti í starfsemi Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar. Þannig verða sjónarmið barna- og æskulýðsmála samþætt í starfi Norrænu ráðherranefndarinnar þar sem það á við og um leið verða verkefni Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar meira áberandi. Norræna barna- og æskulýðsmálanefndin er samstarfsvettvangur norrænu ríkjanna og sjálfstjórnarsvæðanna í æskulýðsmálum og þar eiga yfirvöld og æskulýðsnefndir ríkjanna fulltrúa. Börn og ungmenni eru allir á aldrinum 0-25 ára en aldurshópurinn getur síðan verið breytilegur innan þessara marka.

Hlutverk og markmið

Hlutverk framkvæmdaáætlunar þessarar sem og starfsemi Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar almennt er að fylgja markmiði stefnumótunar í norrænu barna- og æskulýðssamstarfi. Markmiðið er að barna- og æskulýðssamstarf á vegum Norrænu ráðherranefndarinnar auki möguleika á bættum lífskjörum og auknum áhrifum barna og unglinga.

Þetta er gert:

1. Með samræmdu og þverfaglegu starfi Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar sem stuðlar að aukinni samþættingu barna- og æskulýðssjónarmiða í starfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar þar sem það á við, og
2. Eigin starfsemi Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar.

1. Samræming og þverfaglegt starf Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar

Norræna barna- og æskulýðsnefndin á að styðja við starf á öðrum sviðum til að fylgja markmiðum stefnumótunarinnar og samræma framkvæmd stefnumótunarinnar öðru barna- og æskulýðsstarfi á vegum Norrænu ráðherranefndarinnar. Norræna barna- og æskulýðsnefndin á að auka

Þverfaglegt samstarf um viðburði og annað starf sem fjallar um mál sem getið er í stefnumótunarskjalinu. Norræna barna- og æskulýðsnefndin er ráðgefandi aðili um hvernig leita má álits barna og ungmenna og þátttöku þeirra í starfi.

Norræna barna- og æskulýðsnefndin á að:

1. Aðstoða ráðherranefndir við að fylgja stefnumótuninni eftir, meðal annars miðla þekkingu um aðstæður barna og ungmenna sem umsjónaraðili með norrænum barna- og æskulýðsrannsóknnum getur haft milligöngu um,
2. Miðla upplýsingum um stefnumótunina,
3. Hvetja til þess að samstarfssviðin hafi með sér samráð og beri saman bækur sínar,
4. Veita umsögn um allar nýjar framkvæmdaáætlanir Norrænu ráðherranefndarinnar á forgangssviðum sem getið er í stefnumótunarskjalinu,
5. Að gera yfirlit yfir kafla í ársskýrslum samstarfssviðanna sem lúta að barna- og æskulýðsmálum,

Árið 2008 verður gerð úttekt á starfi Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar með stefnumótunina.

2. Starf á vegum Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar

Til að fylgja meginmarkmiðum stefnumótunarinnar á Norræna barna- og æskulýðsnefndin ekki aðeins að sinna þverfaglegu starfi heldur einnig að hefja eigin verkefni á forgangssviðum sem falla ekki undir önnur samstarfssvið Norrænu ráðherranefndarinnar.

2.1 Stuðningur við barna- og æskulýðssamtök og norrænt samstarf barna og ungmenna

Norræna barna- og æskulýðsnefndin annast veitingu styrkja til æskulýðsverkefna og beinna styrkja til æskulýðssamtaka. Gert er ráð fyrir að forgangsöröðun stefnumótunarinnar endurspeglir skýrt í þeim styrkjum sem veittir eru. Í stefnumótun Norrænu ráðherranefndarinnar er lögð mikil áhersla á aldur, menningarlegan margbreytileika og jafnrétti, fatlaða, norrænt notagildi og norrænt samstarf á alþjóðavettvangi. Þessir þættir eiga einnig að skipta miklu máli við úthlutun styrkja. Meginhlutverk styrkjanna er að stuðla að því að forgangsmál sem getið er í stefnumótun séu í hávegi höfð við úthlutunina. Þá á veiting styrkja til barna- og æskulýðssamtaka að era það sveigjanleg að hún hvetji til nýrra samstarfsforma.

2.2 Styðja þróun og kynna nýjar leiðir til þátttöku barna og ungmenna í lýðræðisstarfi.

Virk þátttaka barna og ungmenna hefur löngum verið til umræðu. Þátttaka æskufólks er mikilvæg á öllum þrepum stjórn mála á Norðurlöndum. Í stefnu norrænu ríkjanna í æskulýðsmálum beinist athyglin æ meir að virkri þátttöku barna og ungmenna og víða er verið að þróa nýjar aðferðir í þessum efnum. Daufur áhugi ungu kynslóðarinnar á hefðbundnum vinubróðum hefur valdið fólki áhyggjum. Norræna barna- og æskulýðsnefndin vill leggja sitt af mörkum til að snúa sjónaukanum við og beina athyglinni frá unglingunum og að skipulaginu sjálfu. Eigi börn og ungmenni að hafa eitthvað að segja um líf sitt, nánasta umhverfi og þróun þjóðfélagsins er nauðsynlegt að stofnanir þess veiti æskufólki raunveruleg áhrif. Í Norrænu barna- og æskulýðsnefndinni er stuðst við svokallað 'co-management' (samstjórnun) því þar sitja fulltrúar æskulýðssamtanna og stjórnvalda við sama borð.

2.3 Aukinn margbreytileiki meðal þeirra sem hljóta styrki Norrænu barna- og æskulýðsnefndinnar.

Í stefnumótun Norrænu ráðherranefndarinnar í barna- og æskulýðsmálum er lögð mikil áhersla á margbreytileika og jafnrétti. Norræna barna- og æskulýðsnefndin nálgast ekki eingöngu viðfangsefni sín út frá aldri markhópsins heldur einnig kynferði, uppruna, kynhneigð og fötlun. Oft fléttast þessir þættir saman. Norræna barna- og æskulýðsnefndin á að gæta sjónarmiða margbreytileika í barna- og æskulýðsstarfi. Norræna barna- og æskulýðsnefndin á enn sem fyrr að takast á við þarfir og ögrarnir sem felast í margbreytileika á Norðurlöndunum. Í fyrsta lagi með því að kynna styrkina og ákveða forgangs röðun svo fleiri börn og ungmenni geti sótt um styrki til samtaka sinna eða einstakra verkefna. Í öðru lagi þarf að þróa styrkjakerfið þannig að börn og unglingar á Norðurlöndum geti auðveldlega nýtt sér styrkina. Í því sambandi er ástæða til að líta á möguleika Internetsins.

2.4 Að auka þekkingu barna og ungmenna á mannréttindum og lýðræði

Öll börn og ungmenni ættu að njóta réttinda sem myndu efla lýðræðið, auka aðgengi og auðga samfélag mannanna en ekki leiða til frekari myndunar jaðarhópa. Þannig gætu Norðurlöndin fimm og sjálfstjórnarsvæðin uppfyllt kröfur um pólitísk, efnahagsleg og félagsleg réttindi borgaranna. Til að hægt sé að standa vörð um og efla mannréttindi barna og ungmenna er þekking nauðsyn svo hægt sé að breyta samkvæmt henni. Eitt tæki Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar er styrkjakerfið, en það á að styðja verkefni sem auka þekkingu á mannréttindum og lýðræði. Með aukinni þekkingu geta börn og ungmenni betur nýtt sér þau réttindi sem þeim ber.

2.5 Aukið samráð og samræming í öðru alþjóðlegu barna- og æskulýðssamstarfi

Hlutverk Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar er að efla samstarf við önnur æskulýðssamtök, þar á meðal Norðurlandaráð æskunnar. Nefndin á að stuðla að því að skiptast á upplýsingum um málefni barna og ungmenna, í Evrópu og á alþjóðavettvangi, til að auka skilvirkni og koma í veg fyrir tvíverknað. Norræna barna- og æskulýðsnefndin á einnig að starfa með grannríkjum Norðurlanda að málefnum barna og ungmenna. Samstarfið á einnig að ná til sjálfstjórnarsvæðanna og grannsvæða þeirra. Í svæðisbundnu samstarfi á Norræna barna- og æskulýðsnefndin að starfa í ríkari mæli en áður því að samræma barna- og æskulýðssamstarf í Norður-Evrópu.

2.6 Aukin þekking á börnum og ungmennum og dreifing hennar á vegum umsjónarmanns Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar á sviði æskulýðsrannsókna.

Á Norðurlöndunum eru stundaðar umfangsmiklar rannsóknir á högum barna og ungmenna. Þær stunda fræðimenn í ýmsum greinum við háskóla og aðrar æðri menntastofnanir, en einnig sem sjálfstæð verkefni að frumkvæði yfirvalda. Norræna barna- og æskulýðsnefndin hefur þörf fyrir þekkingu á högum barna og ungmenna til að geta fylgt markmiðum sínum og sinnt starfsemi sinni. Ekki síst er víðtækrar þekkingar þörf til að geta stutt Norrænu ráðherranefndina í barna- og æskulýðsmálum. Eitt aðalverkefni Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar er að taka saman og miðla þeirri þekkingu á börnum og ungmennum sem rannsóknir leiða í ljós. Með samnorrænni þekkingaröflun í barna- og æskulýðsmálum eykst þekkingin. Umsjónaraðilinn á að sjá til þess að þekkingin sé aðgengileg fyrir Norrænu ráðherranefndina, stjórnvöld norrænu ríkjanna og æskulýðssamtök á Norðurlöndum. Norræna barna- og æskulýðsnefndin getur tekið frumkvæði að rannsóknum þar sem þekkingar er ábótavant. Því þörf á beinum tengslum milli umsjónaraðilans og æskulýðssamtaka.

Árlegar starfsáætlanir

Barna- og æskulýðssviðið er í stöðugri þróun og eigi framkvæmdaáætlun ekki að standa í veg fyrir henni er þörf á vissum sveigjanleika. Þetta er tryggt í næstu formennskuáætlun. Á hverju ári þarf Norræna barna- og æskulýðsnefndin að taka ákvarðanir um einstaka aðgerðir á fyrrnefndum sviðum. Í árlegum starfsáætlunum þarf líka að vera svigrúm fyrir aðgerðir sem ekki er hægt að sjá fyrir. Þróunin í barna- og æskulýðsmálum innan Norrænu ráðherranefndarinnar, á Norðurlöndum og utan þeirra getur kallað á aðgerðir sem ekki er hægt að sjá fyrir.

Eftirfylgni og úttekt

Starfsemi Norrænu barna- og æskulýðsnefndarinnar skal ætíð fylgt eftir og úttektir gerðar á starfseminni. Úttekt verður gerð á framkvæmdaáætlun þessari á því herrans ári 2008.

Framkvæmdaáætlunin var samþykkt af norrænu samstarfsráðherrunum á fundi þeirra í Kaupmannahöfn 1. mars 2006.